

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
IV Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2020 року

Харків 2020

УДК 330
ББК 65.0
Т33

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І.Ф. – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л.П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І.В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Гуцан Т.Г. – доцент кафедри економічної теорії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Мельникова О.В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Власенко Я.В. – член Ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, магістрант 1 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол № 3 від 15 травня 2020 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2020 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2020. – 205 с.

У збірці представлено матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, проблеми оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, теоретичні та практичні аспекти розвитку менеджменту та маркетингу в Україні.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори та їх наукові керівники.

УДК 330
ББК 65.0

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	7
Катречко А. В. КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА: ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ	7
Крівенцова В. Г. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	11
Сидоренко М. О. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	15
Біловус Р. В. АКТУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДИК ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	17
Ільченко А. Р. ІТ-СТАРТАПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	23
Крилова К. І. КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	28
Репецька Ю. О. УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНИ	32
Міжерицький В. А. ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	36
Єрмоленко К.-А. В. ВПЛИВ ВИРОБНИЦТВА НА ЕКОЛОГІЮ КРАЇНИ	40
Борисенко В. О. ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ І БЕЗРОБІТТЯ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	44
Ріпчанська К. Р. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ СКЛАДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	47
Таран О. Г. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ	51
Чупир Ю. В. ЗОВНІШНЯ МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	55
Деркач В. В. АНАЛІЗ ПРИЧИН ТА СУЧАСНИХ НАПРЯМІВ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ	58

Репецька Юлія Олександрівна
ХНПУ імені Г.С.Сковороди
юридичний факультет, спеціальність «Економіка», 1 курс, 51М гр.
Науковий керівник – к.е.н., доц., професор кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Сідельнікова І.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНИ

Аграрна галузь останнім часом стала чи не єдиною складовою національної економіки, що у непростих обставинах продовжує демонструвати стабільне нарощування виробництва й експорту і може бути локомотивом економічного зростання в Україні. Однак для того, щоб аграрний сектор найповніше міг реалізувати власний потенціал, постійно зміцнював конкурентні позиції на внутрішньому та світовому ринках сільськогосподарської продукції, необхідно пришвидшити його перехід на інноваційну модель функціонування і розвитку. Ці питання знайшли відображення у багатьох наукових дослідженнях [1-5]. Однак складність і масштабність процесів надають можливість знаходити все нові аспекти цієї проблеми і продовжувати наукові пошуки.

Як показують дослідження, ефективність інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України можлива лише за умови конструктивного консенсусу між найважливішими суб'єктами агробізнесу - державою, великими агрохолдингами, малими формами господарювання, місцевими територіальними громадами, науково-дослідними інститутами, споживачами. Проте держава у сучасних умовах залишається найважливішим інститутом інноваційних перетворень в аграрному секторі. Вона повинна підтримувати інноваційну діяльність через поєднання прямих, опосередкованих та контрольних методів впливу на основі дотримання критеріїв високотехнологічності, економічності, самоокупності й екологічності проєкту, орієнтації на виробництво і використання новітньої техніки та технологій

вітчизняного виробництва, імпортозаміщення й створення нових робочих місць.

Державної підтримки потребують три складові науково-інноваційного процесу: фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; новації, що зумовлені змінами потреб споживача. Для цього необхідно: наблизити діяльність наукових закладів безпосередньо до потреб аграрних виробників, сформувати багатоканальні інформаційні бази про найновіші ноу-хау; залучити до наукового виробництва приватні інвестиції; організувати підготовку та перепідготовку кадрів для всіх рівнів інноваційного процесу; зміцнити матеріально-технічну базу наукових установ; забезпечити нормативно-правовий захист вітчизняного ринку наукової продукції. Фінансові форми підтримки інноваційного аграрного підприємництва спрямовані на виробництво нового продукту, конкурентоспроможного на світовому продовольчому ринку. З коштів державного бюджету мають фінансуватися інноваційні видатки на поліпшення земельних угідь, інформаційні послуги, наукові дослідження та практичні їх розробки у критично вагомих для держави галузях.

Сучасною тенденцією інтегрованої підтримки інноваційних процесів у аграрному підприємстві є кластеризація. Кластери становлять собою центри виробничо-територіального об'єднання підприємницьких структур, утворених добровільно, і які існують на базі центрів генерації знань та бізнес-ідей у межах єдиного ланцюжка зі створення нової вартості. Роль і значення кластерних систем у підтримці інноваційного аграрного продукту полягають у наступному: учасники кластера орієнтуються на позитивний кінцевий ефект; уможлиблюється більш ефективний розподіл наукових знань і винаходів, формується більш прогресивна техніко-технологічна політика розподілу; підвищується на основі ефекту синергізму конкурентність вітчизняної аграрної продукції; створюються самодостатні сільські територіальні громади.

Малодослідженими та майже неапробованими на практиці є інноваційні процеси в аграрному середовищі місцевих територіальних громад. Детальний

аналіз дає підстави дійти висновку, що найважливішим аспектом управління інноваціями у цих структурах є виявлення та формування джерел фінансування. Практика західних країн засвідчує ефективність використання венчурного фінансування. Найбільш доцільний спосіб застосування венчурного капіталу - надання інвестором засобів у обмін на частину в майбутньому капіталі товариства або викуп фірми командою зовнішніх інвесторів.

Державних бюджетних коштів для фінансування інноваційної діяльності аграрного сектора економіки України недостатньо, їх буде обмаль і в найближчій, і більш віддаленій перспективі. Тому кошти на інноваційну діяльність необхідно віднаходити у приватних інвесторів. Однак недовіра до суспільних інститутів, наявність корупційних управлінських вертикалей, що використовуються упродовж усіх років трансформаційного періоду, становлять головну перешкоду поживлення інноваційності в аграрній сфері економіки України.

Реалізація курсу на ефективний розвиток аграрного підприємництва передбачає удосконалення інституту управління цими процесами. Механізм управління інноваціями необхідно спрямовувати на оптимізацію розподілу ресурсів у інноваційні проекти, перенесення центру ваги інноваційного управління з етапу виробництва на етап проектування. Головними недоліками сучасного управління аграрними інноваційними процесами виявилися такі: відомчий принцип управління бюджетними ресурсами, що роз'єднує виробничий цикл і не орієнтує на кінцеві результати; непрозорий розподіл бюджетних коштів, спрямованих на інноваційні цілі; високий рівень бюрократизації та корумпованості управлінської системи. Удосконалення механізму управління інноваціями слід вбачати у зміцненні комунікаційних зв'язків між учасниками аграрного бізнесу, формуванні кадрового потенціалу для інноваційної діяльності й розробки національної стратегії розвитку аграрного сектора з обов'язковим залученням до цього процесу спеціалістів у сфері місцевого самоврядування.

Стратегічно важливу форму вдосконалення інституційного механізму управління становить кооперація. Тому до перспективних заходів учені зараховують стимулювання дрібних товаровиробників до об'єднання. Держава може це здійснювати за допомогою таких важелів, як компенсації кооперативом частини вартості окремих послуг; відшкодування частини коштів, необхідних для закупівлі техніки, головно через агролізинг; підтримка організації кооперативних переробних підприємств, створення кооперативного гарантійного фонду; організація кооперативного банку тощо.

Інституційні заходи у сфері організації аграрного інноваційного підприємництва потрібно спрямовувати на підвищення його ефективності. Основним індикатором ефективності інноваційно-інвестиційних заходів є рівень рентабельності, а похідними показниками - продуктивність праці, фондомісткість, фондівіддача інноваційно-технологічних ресурсів, продуктивність земель, досконалі методи управління, виробництво екологічно-чистого продукту.

Список використаних джерел:

1. Ворона А.В. Інноваційна активність підприємств як перспектива розвитку національної економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 3. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7747>
2. Майовець Я.М. Дослідження ефективності інноваційного розвитку аграрного підприємництва в Україні. *Інноваційна економіка*. 2018. № 1-2. С. 60-69.
3. Николюк О. М. Напрями сприяння інноваційному розвитку сільськогосподарських підприємств. *Економіка України*. 2016. № 10. С. 35-45.
4. Олійник О.В., Сідельнікова І.В. Інноваційна діяльність: особливості розвитку і активізації в аграрному виробництві. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка»*. 2017. Вип.17. С.73-80.
5. Шебаніна О.В., Кормишкін Ю.А. Сучасна парадигма інноваційного розвитку аграрного підприємництва. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 3. С.4-10.